

30 KVINNER DREPT PÅ FEM ÅR

SKAL STOPPE VOLDEN

Her er justisministerens straks-plan

SIDE 10 OG 11

Dagbladet

Mandag
12. desember
2005
Nr. 340 Uke 50.
137. årgang.
Løssalg
kr 10,00

Justisminister
Knut Storberget

Foto: Henning Lillegård

NORSK FORSKNINGSPROSJEKT

BEDRE

SAMLIV OG

KARRIERE

med deltid og likestilling

SIDE 16 OG 17

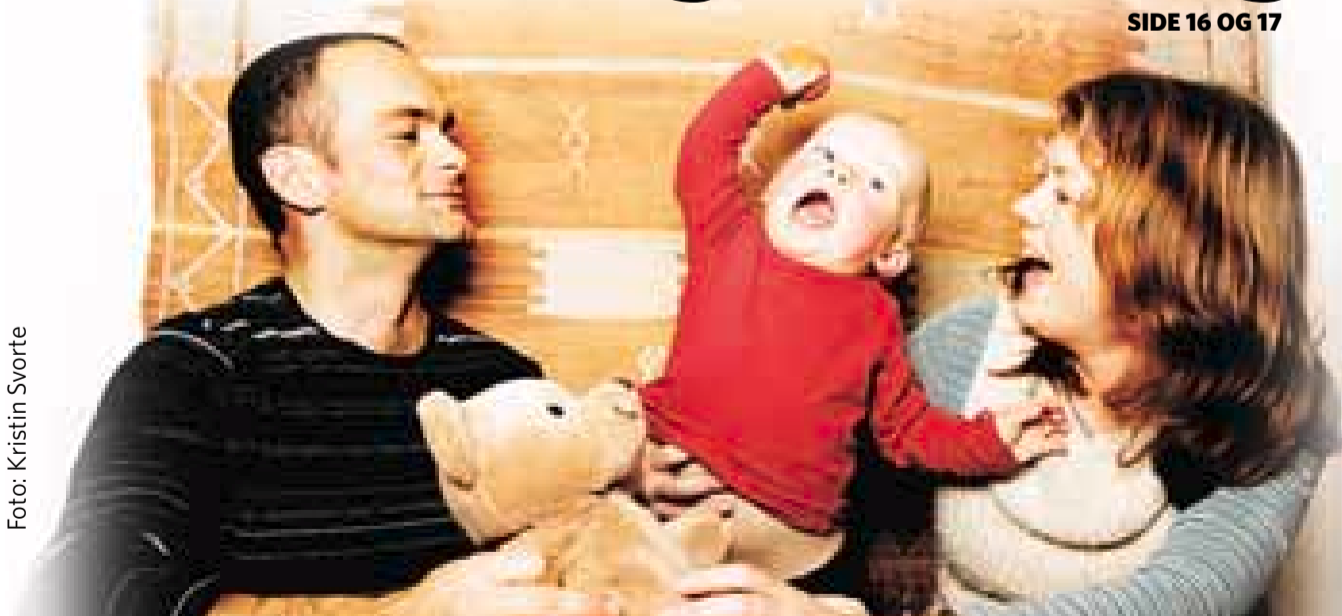

Foto: Kristin Svorte

Dagbladet møtte Nobel-vertene

-Deilig å feire
en som har
oppnådd noe

SIDE 24,25 OG 41

Foto: Eirik Helland Urke

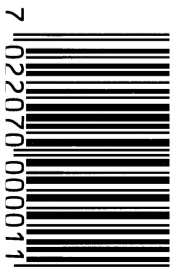
Macho og
følsomme

Innvandregutta DET NYE MANN- IDEALET

SIDE 4 OG 5

Foto: Nina Hansen

TIPSTELEFON 22 20 00 00 SMS OG MMS TIL 1937 (merk sendingen med tips) MAIL/DIGITALFOTO TIL 1000tipset@dagbladet.no

KRIG OG FRED OG RELIGION OG POLITIKK OG SÅNN
...avslappet, kontant, ANNE-KAT HÆRLAND
ironisk og slagferdig...

ARNHILD SKRE, AFTENPOSTEN

ASCHEHOUG

www.aschehoug.no

20000

299,-

Tenk nytt om t

- Deltid bra for: ● forholde

Både kona og mannen valgte å jobbe deltid ute og hjemme. Resultatet ble mer likestilling, bedre kjærlighetsliv og framgangsrik karriere.

Tekst: **Ingeborg Moe**
imo@dagbladet.no

Historien er egentlig 30 år gammel. Men sosiolog Margunn Bjørnholt har leitet fram igjen 15 av de 16 parene som deltok i det banebrytende forskningsprosjektet på begynnelsen av 1970-tallet, for å finne ut hvordan det har gått med småbarnsforeldrene som valgte å jobbe deltid. Så langt har hun intervjuet åtte av parene.

Positivt for forholdet

Resultatene er oppsiktsvekkende og går rett inn i debatten om tidsklemmer, deltidsarbeid, likestilling og barnehager:

- Parene ble mer likestilte av å dele på inntekt, husarbeid og barnepass.
- Arbeidsdelingen har vært positiv for kvinnenes karriere, og var ikke noen hindring for mennenes.
- Likestillingen var bra for kjærligheten. Bare tre av de 15 parene er skilt.

- Alle oppgir at de har et veldig godt forhold til barna sine.
- Parene mener tida med deltidsarbeid og delt arbeid i hjemmet da de var småbarnsforeldre var vellykket og har hatt stor betydning for samlivet seinere.

– Dette tematiserer mange av de problemstillingene vi diskuterer i dag. Problemet er ikke løst, sier Margunn Bjørnholt.

Hun understreker at dette er foreløpige resultater av et forprosjekt, som har fått støtte av Barne- og familiedepartementet.

– Betyr det at deltid både for mann og kvinne er løsningen på tidsklemma?

– Det vet jeg ikke. Parene som deltok sier at det å jobbe mindre var viktig. De fikk mer tid. Men deltid alene er ikke nok for likestillingen. Hva det er som har gjort at dette ble en suksess, bør det forskes videre på, sier sosiologen.

Et pionerprosjekt

De 15 parene deltok i et opplegg fra 1971 til 1975 der både mannen og kvinnen skulle jobbe deltid og dele hjemmearbeidet. Det var nylig avdøde Erik Grønseth, en av pionerene i norsk familiieforskning, som ledet forskningsprosjektet.

– Man så for seg at også kvinnene ville gå ut i yrkeslivet på den tida. For å unngå at de skulle bli dobbeltarbeidende, måtte man omfordele husarbeidet og barneomsorgen, sier Bjørnholt.

I 1975 kom sluttrapporten «Også mannen i deltid i yrkeslivet».

– Den gangen ble prosjektet oppsummert som vellykket. Man slo fast at disse familiene

var mer likestilte enn andre, og at arbeidsdelingen hadde vært positiv for forholdet, sier Bjørnholt.

I dag er parene i 60-åra med voksne barn.

– Noen fortsatte å jobbe deltid etter prosjektet var over. Men selv der begge valgte å jobbe heltid, oppgir de at tida med deltid har betydd mye for deres videre liv.

– De hadde stor glede av denne tida. De var glade for at de selv kunne passe barna. Og de har veldig gode relasjoner til barna sine, sier Bjørnholt.

Bra for kjærligheten

Sosiologen mener det er viktig å få fram at forsøket også var positivt for forholdet mellom ektefellene.

– Alle parene snakker om at delt arbeid var en viktig del av kjærlighetskontrakten deres, og en viktig grunn til at ekteskapet har vart.

– Det at mannen var hjemme og deltok på lik linje med kvinnene gjorde at de opplevde hverandre som likeverdige. Og det var viktig at kona var ute på samme måte som mannen, sier forskeren.

Hun lurte også på hvordan det gikk med karrierene.

– Langt på vei kan man si at arbeidsdelingen har vært karrierefremmende for kvinnene. Flere har lederjobber i dag, sier Bjørnholt. Samtidig oppga ikke mennene at deltiden hadde vært noe hinder for dem på karrierestigen. For noen av dem hadde «husfar-erfaringen» blitt sett på som et pluss når de søkte lederjobber.

– En hake var at deltid går på egen bekostning, ved at pensjonen blir mindre, sier hun.

En snever debatt

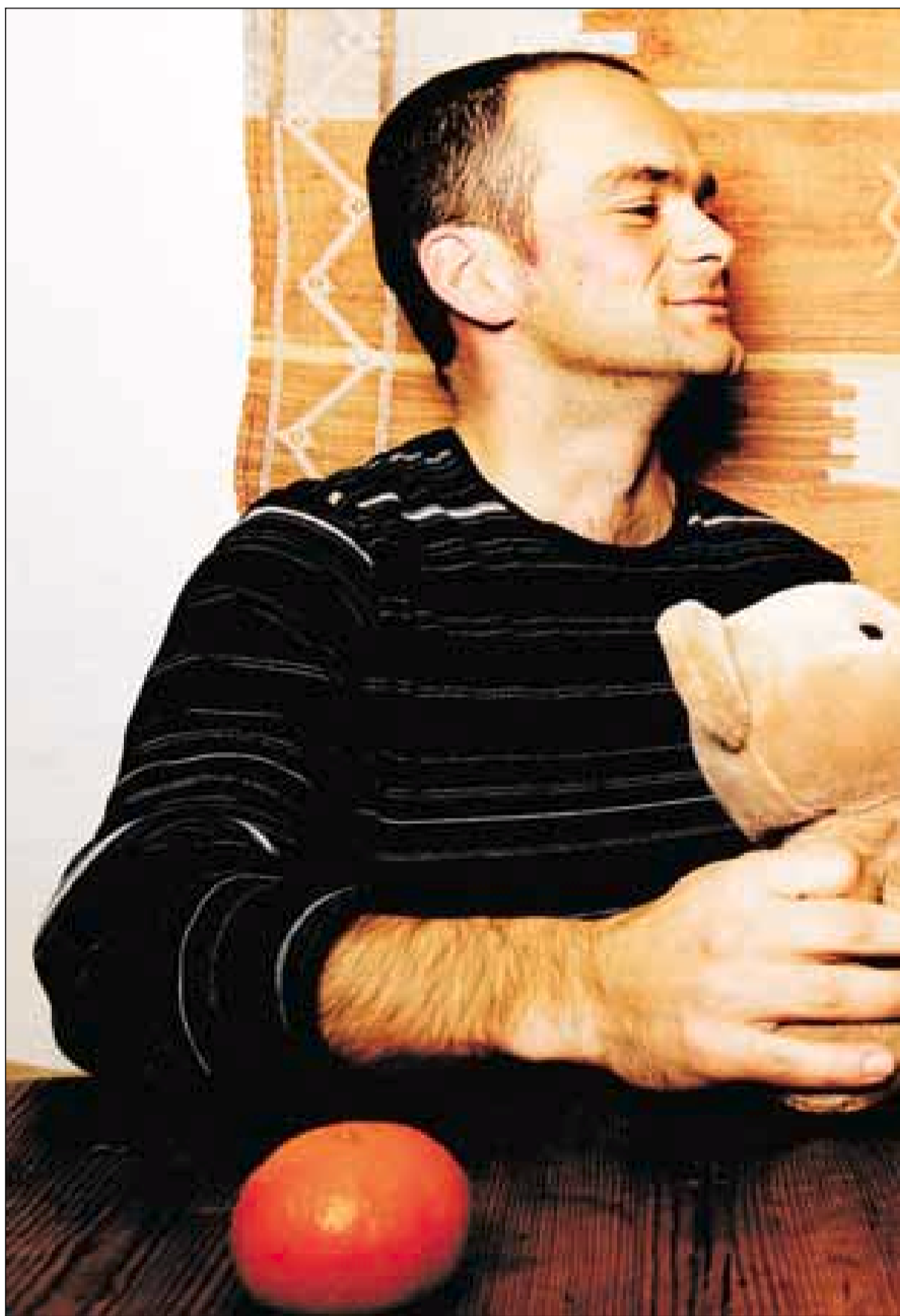
– Men det er snakk om få personer?

– Det spørsmålet vil alltid bli reist ved kvalitative undersøkelser. En kan ikke generalisere til resten av befolkningen. Derfor mener jeg det bør forskes videre på dette. Hitil har vi tenkt veldig begrenset om likestilling. Man snakker mye om barnehager og lengden på permisjoner. Men det er snakket lite om arbeidslivet. Å være to fulltidsarbeidende foreldre med barn vil være en vanskelig utfordring langt utover barnehagealderen. Derfor er dette en interessant problemstilling i forhold til sekstimersdagen.

– Kan funnene skyldes at dette var «forsøkskaniner» og derfor var spesielt opptatt av dette?

– Dette var spesielt motiverte personer, og kanskje mennene skilte seg ut på flere måter, ved at de brøt med den tunge forventningen om å jobbe heltid, og ved at de gikk inn i tradisjonelle kvinneoppgaver hjemme, sier Bjørnholt.

Sosiolog Margunn Bjørnholt

BARE PARK: Simen Tveitereid ville ikke at sønnen Thorvald (15 md.) skulle gå heltid i barnehage, og nøyer seg

- Det virker rått å sende han i

Foreldrene til Thorvald (15 måneder) jobber deltid for å få mer tid til ham.

Tekst: **Ingeborg Moe**
imo@dagbladet.no

For en måned siden startet Simen Tveitereid (34) debatten om karrierejag, tidsklemmer og barnehager med debattinnlegget «Hva skal vi med barn?» i Dagbladet. Selv har

frilansjournalisten valgt å jobbe om lag femti prosent. Samboer Åse Gunleiksrud (36) jobber også deltid. Hver mandag har hun fri fra rådgiverjobben i Utdanningsdepartementet.

Ikke noe stress

– Vi bestemte oss før vi fikk barn om at Thorvald ikke skulle være i barnehagen hundre prosent. Da ville få sett for lite til

han, sier Gunleiksrud.

– Jeg synes det virker rått å sende han ut tidlig om morgenen, og hente seint om ettermiddagen. Da blir det bare stress, og siden Åse hadde vært hjemme i et år etter at han ble født, syntes jeg det var naturlig at jeg skulle være hjemme. Det hadde jeg også lyst til, sier Tveitereid.

Nå er smårollingen i barnepark fire timer hver dag. Da blir det lan-

idsklemma

t ● karrieren ● barna

med barnepark fire timer hver dag.

Foto: Kristin Svorte

barnehagen tidlig om morgenen

ge morgener og ettermiddager med faren hjemme på Adamstuen i Oslo.

– **Hvordan fungerer det?**

– Vi synes det fungerer bra. Vi har ikke noe stress i hverdagen, sier Åse Gunleiksrud.

– Når man får barn, må man velge litt. Hva er viktigst? Karrieren eller barna? Noen mener det er et økonomisk spørsmål. Vi tjener litt mindre, men det går fint. Vi tenker

litt mer på hva vi bruker pengene på, sier Tveitereid.

Paret er ikke overrasket over funnene fra den 30 år gamle undersøkelsen.

– **Det virker nokså åpenbart at deltid fungerer. Det gjør at det blir mer reell likestilling, sier Gunleiksrud.**

– Hvis du er vant til å komme hjem til middag hver dag, vet du ikke hvor mye arbeid som ligger

bak. Jeg tror og at det reduserer faren for skilsmisser. I bunn og grunn gjør det at får et mye mer behagelig liv, sier Tveitereid.

Økonomi og deltid

Han skapte storm med utspillet sitt om de lange barnehagedagene og karrierejaget blant småbarnsforeldre.

– Jeg leste om debatten som foregår i Sverige. Der snakker de om

«deltidsfella», og at man taper pensjonspoeng. Jeg synes det finnes større feller enn denne. Det er verre med vår fedregenerasjon som angrer på at de ikke tilbrakte mer tid med barna.

– Når man begynner å snakke om pensjonspoeng blir jeg litt oppgitt. Det er jo ikke snakk om å jobbe deltid bestandig, men i noen år. Det er jo 30 år til vi går av med pensjon, sier Tveitereid.

FAKTA

Deltid i Norge

- Hver fjerde arbeidstaker jobbet deltid i 2001.
- Åtte av ti deltidsarbeidere er kvinner.
- Det fleste menn som jobber deltid er enten ungdom under utdanning, eller eldre som plusser på pensjonen.
- Særlig gifte kvinner med barn velger deltid over lengre tid. For gifte kvinner øker deltids-tendensen med ektefelles inntekt og arbeidstid. Gifte menn jobber som regel heltid uansett hvordan kona jobber. Kilde: Statistisk sentralbyrå.

FAKTA

Ektefelle-delt arbeidstid

- Sosiolog Erik Grønseth skrev i 1975 rapporten «Også menn på deltid i yrkeslivet», et prosjektet om ektefelle-delt arbeidstid.
- Ideen var at et system der begge arbeidet deltid, skulle være et kvinne- manns, og barnevennlig alternativ til tradisjonelle mønstre: «kvinne-hjemme/mann-ute», «kvinne deltid/mann heltid» eller «deltidsarbeidsfamilien» med begge i full tid og barna i barnehage.
- Antakelsen var at ektefelle-delt arbeidstid skulle gi bedre sjanser for reell likestilling i hjemmet.
- 13 kvinner og 12 menn svarte ja på: «Vil De si ordningen med begge i deltidsarbeid har virket slik De håpet da dere begynte? To av dem mente deltid skapte problemer på jobben og flere kvinner mente mannen gjorde for lite hjemme. Kilde: «Også menn på deltid i yrkeslivet». Universitetet i Oslo. 1975.

– Grunnlag for å prøve seks-timersdagen

Likestillingsdirektør Per Kristian Dotterud mener funnene er spennende og inspirerende.

– Dette er et lite materiale, men det burde være grunnlag for å prøve ut ulike løsninger, for eksempel med sekstimersdagen. Dette inspirerer til nye forsøk og nytenkning, sier Dotterud, som synes funnene i undersøkelsen fra 1970-tallet og forprosjektet til sosiolog Margunn Bjørnholt er spennende.

– Dette henger sammen med det vi har hevdet: likestilling har positive effekter for forholdet. Jeg tror en jevnere fordeling av oppgavene er forebyggende for samlivsbrudd. Å ha innsyn i hverandres arbeidsmengde har betydning for samlivet. Det kan være tidsklemme-forebyggende, sier han.

– Hvis man fordeler ansvaret for omsorgen hjemme, er det ikke overraskende at dette er karrierefremmende for kvinnene, sier han.

– **Men er deltid løsningen?**

– Man kan jo sammenlikne med sekstimersdagen. Vi vet dessuten at i fasen med småbarn, kan det bli mye for heltidsarbeidende foreldre. At begge jobber deltid vil kanskje bidra til at hverdagen blir lettere å hanske med. Men man må problematisere deltid hvis det betyr at én jobber deltid og den andre overtid. Det følger gjerne tradisjonelle kjønnsrollemønstre, sier Dotterud.